

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Hørings svar – Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven (styrket pårørendestøtte)

Statens seniorråd viser til departementets brev av 1. oktober 2015 vedrørende endringer i helse- og omsorgstjenesteloven, og takker for mulighet for å uttale oss.

Statens seniorråd skal i følge sitt mandat gi råd om forhold som kan bidra til at eldre står lengre i arbeidslivet. Hørings svaret tar derfor utgangspunkt i dette perspektivet.

Rådets kommentarer til lovforslaget

Å samle tiltakene rettet mot pårørende i en felles pliktbestemmelse i helse- og omsorgstjenesteloven, og dermed harmonisere pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven, vil være et viktig virkemiddel for å sikre nødvendig pårørendestøtte. Dette vil også synliggjøre og anerkjenne pårørendes innsats bedre. Statens seniorråd støtter derfor i hovedsak lovforslaget. Vi ønsker likevel å kommentere følgende:

Vedrørende avlastning

Avlastning for yrkesaktive som også er pårørende er lite omtalt i premissene. Det er nevnt begrensede tiltak som gir pårørende «fri til å hente seg inn, ta ferie, besøke venner, ivareta personlige behov og delta i samfunnslivet». Rådet mener det er viktig med gode avlastningstiltak også for yrkesaktive pårørende.

Vedrørende permisjonsregler

Rådet mener også at arbeidslivet må legge til rette for tilpasning med omsorgsoppgaver man har gjennom livet, og at man bør se på mulighet for tilsvarende permisjonsregler og -rettigheter for eldre nærstående som man allerede har for barn, også med tanke på retten til permisjon for opplæring og veiledning av pårørende.

Vedrørende yrkesaktivitet og pårørendeomsorg

Departementet viser til at det vil bli økt etterspørsel etter både arbeidskraft og pårørendeomsorg fremover, og beskriver det som et mulig dilemma at pårørendeomsorg går på bekostning av arbeidsdeltakelse og omvendt. Det gis ikke noe svar på denne utfordringen i departementets redegjørelse. Rådet er av den oppfatning at forholdet mellom yrkesaktivitet og pårørendeomsorg er så viktig at det raskt bør utredes nærmere. Statens seniorråd ber om en gjennomgang av dagens regelverk med tanke på å bedre mulighetene for å kombinere yrkesaktivitet og omsorgsoppgaver.

Statens seniorråd,

Helsedirektoratet Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo **Besøksadresse** Universitetsgata 2, Oslo TLF 24 16 38 85.

epost: statens.seniorraad@helsedir.no www.seniorporten.no

Vedrørende omsorgstjenester og aldersdiskriminering

Det fremgår av høringsnotatet at andelen av tjenestemottagere under 67 år er mer enn fordoblet siste 10 år, og bare 18 % av hjemmetjenestene går til personer over 67 år. Ny forskning tyder på at eldre og eldre med døtre som pårørende nedprioriteres når det gjelder tildeling av tjenester (T. Berge, 2014). Det er også vist til tilfeller av usaklig forskjellsbehandling av eldre med behov for hjelpetjenester. Rådet er bekymret for disse signalene om alders- og kjønnsdiskriminering i tildeling av hjemmetjenester. Vi ber departementet ta dette faktum med i det videre arbeidet med god pårørendepolitikk.

Andre kommentarer

Lovforslaget tar ikke opp problemstilling knyttet til pensjonsgivende inntekt i folketrygden for omsorgsoppgaver. Man kan tjene opp alderspensjon av pensjonsgivende inntekt i folketrygden til man er 75 år. Likevel er det slik at man bare får godskrevet *omsorgsopptjening* i folketrygden til og med det året man fyller 69 år. Statens seniorråd påpeker behovet for å fjerne den aldersdiskriminerende bestemmelsen som begrenser pensjonsopptjening på grunn av omsorgsarbeid i folketrygden til 69 år.

Statens seniorråd viser for øvrig til arbeidet med en egen pårørendepolitikk som omtalt i Meld. St. 12 (2015–2016) *Kvalitet og pasientsikkerhet* og NOU 2011:11 *Innovasjon i omsorg*. Vi ber om at departementet tar med våre ovennevnte innspill til videreføring og utvikling i arbeidet med ny pårørendepolitikk.

Med vennlig hilsen

Wenche Frogn Sellæg

Leder

Statens seniorråd

Statens seniorråd,

Helsedirektoratet Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo **Besøksadresse** Universitetsgata 2, Oslo TLF 24 16 38 85.

epost: statens.seniorraad@helsedir.no www.seniorporten.no